

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6ia una data pe septemana, -- Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prunera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. -- Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Taca timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Faradepunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 31.

Brasiovu, 30. Aprilu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Relatiune

asupra celoru d6ua proiepte de lege privit6re la §§ 40, 45, 48 si 82 ai patentei urb. din 21 Iuniu 1854.

(Continuare din Nr. tr.)

IV. Acum voiu trece la obiectulu celu din urma din proiectulu de lege ce ne sta inainte, adeca la § 3 din alu doilea proiectu ce sta in legatura cu § 82 alu patentei urbariale, si tract6sa despre restitutiune. -- Cea-ce la acestu § mai inainte de t6te trebuiamu se ieu in bagare de s6ma au fostu, c6 se scrutezu dupa putintia acele cause, care aru fi pututu misc6a pe legistat6rele c6 in procesele urbariali care precum vedemu tract6za nu despre o simpla uneori nerespectavera pretensiune, ori despre o palma de pamentu adeseori fora pretiu, ci tract6sa in cele mai multe casuri despre esistintia, care aru fi fostu caus'a, ca intru apararea drepturilor de natur'a din urma se li se lase partiloru o sfera de miscare cu multu mai angusta, si se li se concede argumente si remedii de dreptu cu multu mai pucine decatu in celelalte, nedandu locu unei institutiuni de dreptu cum este restitutiunea in casuri admise de lege, care la controverse de alta natura are o rola insemnata si face o parte esentiala a procedurii; care ar' fi fostu diu motivulu neadmiterii absolute, ori numai relative alu acestui remediu legale, si adeca in intelesulu tractatu de proponentele, -- aceea au fostu diu impregiurarea, la care antaiu trebuie se fiu cu luare aminte. --

Concedu-ca p6te nu mi a succesu a put6 cumpani lucrulu din t6te laturele lui si a patrunde t6te motivele ce ar' fi avutu rol'a decidit6re in acestu obiectu nu fora de insemnate in sfer'a dreptului formale, da amu ajunsu la acea convictiune, ca neadmiterea absoluta a remedii de restitutiune in cauzele urbariali nu are pentru sine, dupa a mea parere neci unu argumentu rationale, ba trebuie se marturisescu, ca consecentiele neadmiterii absolute afara de acea ca amerintia dreptulu partiloru cu daune ireparavere in multe chipuri, mai alesu candu intrevinu partide necunosoute cu procesur'a si regulele ei, ba chiaru si atunci candu cauzele se pertract6za cu barbati de specialitate advocati si alti reprezentanti, care prin neadmiterea restitutiunii cu una din obligamentele morali cele mai puternice care-i impun o ceroumspecta si conscientiosa representare a clientiloru sei, au mai pucine: aceste consecentie daun6se diu mergu si pe cont'a iustitiei care devine prin acea in aplicare lipsita de una din cele mai drepte si benefacat6re institutiuni, de o parte a ei esentiale. -- Nu domniloru, nu justifica pe neadmiterea absoluta a remedii de restitutiune dupa a mea parere neci aceea impregiurare, c6 succumberea careiva parti in procesulu urbariale dupa prescriptele patentei si ale instructiunii urbariari nu p6te ave de basa procesur'a contumaciale, precum neci aceea, ca procedur'a urbariale dupa lege este incuisit6rie, dupa care judecatoriulu are datorintia de a caut6 si aplic6 probamentele ab officio. -- Pericle amenintiet6re cu contumacia se p6te dice, ca neci esista in procesele urbariali, de 6re-ce partile sunt cu multu mai interesate de caus'a loru decatu, ca ele insusi se deie ansa si cauza la sententie contumaciale, dar' se p6te lu6 ca neci n'ar' veni inainte si daca contumaciarea aru av6 locu. -- Favorulu de care se bucura partile din natur'a procesurii incuisit6re este f6rte micu, elu nu cuprinde in sene t6te modurile prin care daca s'ar' aplic6 n'ar' put6 remanea nedescoperite si neaplecate t6te probamentele de lipsa la deciderea unui procesu, 6r' aceasta din cauza, ca judele dupa chiamarea s'a nu intrevine in proprio facto, pe candu probamentulu de regula cuprinde in sene impregiurari si fapte ce ocouru de regula afara de sfer'a lui, si despre care dupa natur'a lucrului numai partea respectiva este in stare de a 'si lu6 notitia, ce daca ii succede in cursulu tem-

pului, si vine in stapanirea mediulocelor de comprobare, se nui fia ertatu ale folosi pentru scaparea dreptului periclitatu fora vin'a s'a? asia ceva totu nu se p6te neg6, ca n'ar' cuprinde in sene unu nedreptu, pe care precum bine scimu, procedur'a nulu suferi in controverse de alta natura. --

Neadmiterea restitutiunii cei relative inse, adeca in procesele de regulare a beneficielor trase din folosintia comuna, si in cele de comasatiune, o incuviintiediu si din partemi, -- odata din respecte mai inalte ce nu p6te se nu le incuviintiamu, daca tienemu strictu la urmarile enorme carora ar' fi espusa o cauza de regulare, candu dupa-ce odata s'au d6su la indeplinire cu spese si erogatiuni imense, se se mai p6ta privi odata, si anume pe casulu unei restitutiunii admise pe temeiulu unui probamentu ce ar' si succede, se p6ta diu privi c6 repusa in starea de mai inainte, respective c6 nefacuta. -- Altu-ment'e neci nu se p6te presupune, ca la asemenea procese ar' put6 lipsi carei va parti vre unu probamentu trebuintiosu, de 6re-ce aceste sunt de o natura ce se p6te dice notoria, -- apoi procesele de regularea posesiunii de regula nu se p6rta intre parti singuratece, ci totudeaun6 intre pers6ne morale, unde d6ca nu are a mana unulu dintre cei interesati argumentele si probamentele spre apararea dreptului cuvenitu, ilu va av6 altulu, unde cu unu cuventu se p6te dice, ca partile nu potu deveni la necesitatea de a face intrebuintiare de remediu restitutiunii. --

V. Acum domniloru credu ca dupa cele ce le amu premisu si la a caroru compunere din partemi amu fostu condusu de cea mai sincera si resoluta vointia de a adun6 in catu m'au ajutatu debilele 'mi puteri unu materialu catu se p6te de folositoriu, si prin acea a inlesni resolvirea problemei cu care acestu comitetu av6 on6re de a fi insarcinatu; nu mi a mai remasu alta de facutu, decatu c6 referinte alesu din partea onor. comitetu spre pregatirea obiectului pentru urmanda desbatere meritoria, se 'mi dau si opiniunea despre cele d6ua proiecte de lege ce se referescu la regularea pasiunii si a paduriloru intre fostii domni pamentesci si fostii iobagi. -- In acesta privintia p6te va fi de prisosu a me mai enuntia, de 6re-ce din cuprinsulu referatei se p6te ved6 si directiunea votului meu; este inse unu postulatulu completudinei, si credu ca si efluinti'a insarcinarii mele de a me enuntia espresse pentru acea 'mi dau urmat6rea

Opiniune

Ambele proiecte de lege referit6re la §§ 40, 45, 48 si 82 alu patentei urbariale din 21 Iuniu 1854, ce se tiene de principiu peste totu le partinescu, si le recomendu maturei judecati si seri6sei precumpaniri ale onor. comitetu, cu acelu adausu, ca d6ca opiniunea mea in privintia aceasta s'ar' redic6 la demnitate de conclusu, acela ar' fi unu adeveratu tribut adusu nu numai pe santuariulu dreptatei, da ar' fi unu tribut adusu totuodata si unoru recerintie mai inalte politice a le patriei n6stre din cele mai presante.

Mai remane acumu numai de a me dechiar6 si in privintia formei in care s'au adusu acelea si in privintia stilisarei paragrafiloru. -- In aceste d6ue privintie nu m'am pututu uni cu domnulu propunatoriu neci de cum, -- motivele care m'au dispusu c6 se proiectesu si se recomendu spre acceptare o alta stilisare aru fi cam urmat6rele:

1. In privintia formei din afara

a) nu m'am pututu uni cu construirea loru asia precum o vedemu in d6ue proiecte de sene statat6re, pentru oa ambele se reducu la unulu si acelasi obiectu, incatu adeca ambele tract6sa o materia de natura urbariale, si 'si au de tienta unele scaimburi in una si aceiasi lege positiva, pre care o avemu in vig6re tiesuta intr'unu intregu; --

b) mai incolo pentru-ca nu suntu calculate cu posibilulu respectu la o economia, dupa-ce standu ele fiacare de osebi, cautu se cuprinda in sene repetitiuni, ce numai prin unificare se potu evit6. --

c) In urma pentru-oa precum sunt proiectate dau ansa

de displacere intru intrebuintiare, si intempina greutati in u-sulu comunu, fiindu omulu silitu cá pre langa unulu si acelasu obiectu de dreptu se se foloséoa cu dóua carti de legi.

Din aceste cauze parerea mea au fostu si este pentru unificarea seu contragerea ambeloru proiecte intr'unulu. —

2. In privinti'a cuprinsului mi se vedu a fi necomplete si anume:

d) Ca daca domnulu propunatoriu in § 1 alinea a dóua tractéasa despre folosulu pasiunatului care s'au exercitatu prin paduri, si propune rescumpararea acestoru folóse pe unde au existatu tacse, — dupa a mea parere era o consecintia, ba erá o necesitate neincungiuravera, cá se arate si modalitatea dupa care ar' avé se se intemple rescumpararea. — Acésta modalitate intogmita in cativa §§ ar' fi completatu proiectulu privitoriu la pasiune. —

e) aru fi trebuitu se se enuntia si in privinti'a aceea ca: are se fia rescumpararea lasata in buna placere a partiloru numai daca voru voi a o si impleni? — ori se fia acésta rescumparare cá unu mǎndatu alu legeri dela care partile se nu se póta subtrage. —

f) aru fi trebuitu dupa a mea parere se ne arate si organele prin care are se se executeze legea, si inca cu atatu mai virtosu, cu catu ca precumu scimu pana acuma, organele esecutive ale causeloru urbariali au fostu tribunalele urbariali, care in principio inca totu esista, numai catu agendele loru au trecut la tribunalele de comitatu, si totusi proiectulu regimului adusu cu privire la a 9-a propositiune regia infintiéasa comisiuni de rescomparare prin alegere de catra interesati. —

3. In privinti'a stilisarei

g) ide'a ce jace in §-lu 2 alu proiectului despre pasiuni nu este espresa destulu si pentru acea dupa a mea parere numai, ca nu corespunde de deplinu indemnului luat de domnulu propunetoriu, dar' devine prin aceea si de nechiaru. Caracteristica este la acestu § aceea impregiurare, ca o asemenea stilisare se vede a fi jacutu in voi'a propunatoriului impresuratu de ingrijirea, ca o alta stilisare, adeca o stilisare franca va intempina greutati; pe candu de alta parte se vede a fi avutu sperantia, ca pracs'a totu va da valóre ideei neesprese destulu, dupa-ee in proiectatulu § 2 se dice ca: domnulu pamentescu se se póta eschide la segregarea partiloru de pasiune, daca densulu pana in a. 1848 si in acestu anu n'au usitatu pasiunea, fora privire la impregiurarea aceea, daca densulu posiede locuri estravilane ori intravilane, nemediulocitu ori prin curialistii sei, — si daca pasiunea comuna ar' fi atatu de mica, incatu abea aru ajunge pentru sustinerea viteloru fostiloru iobagi. — Io credu inse, ca chietatea si francheti'a stilisarei unui proiectu de lege este antaiulu postulatu ce se cere, pentru-cá unu proiectu de lege se se póta trece din stadiulu seu de proiectu, la valóre de lege obligatóre, — ér' apoi chietatea unei legi este naturalulu aparatoriu alu dreptului, pe candu o lege nechiaru, de care se vedu aterrandu cugete rezervate, tiene usi deschise une-ori esecutoriloru ba si arbitriului, in cele mai multe casuri inse jocu largu placeriloru si maiestriiloru advocatiesci. —

Chietatea in stilisarea unei legi aduse in proiectu nu pote gená pe nimene, ea neci ingrijire de reusire nu póte insuffá atunci, candu afara de puterniculu argumentu alu dreptatei se mai póte motivá nu numai cu deductiuni din, da chiar' cu articlii de lege. —

Din motivele aduse credu ca scaimbarile aflate de lipsa si mai in josu proiectande de mine sunt numai stilistice si nu se atingu de esentia.

h) in proiectulu ce se referesce la paduri tractéasa §-lu proiectatu de domnulu propunetoriu numai despre partile montóse, ba a-ci inca se vede a se reduce numai la acei fosti iobagi, carii cu lemnele taiate au facutu negotietoria cu plute, cu scanduri, cu sindili si cu vase. — Ce motive aru fi avutu domnulu propunetoriu, ca numai de partile montóse se 'si aduca aminte, si a-ci inca numai de acei locuitori, carii facu negotiu cu plute, scanduri, sindili seu vase! Nu 'mi potu inchipu mai alesu dupa ce vedu, ca motivele legali aduse in privintia aceasta sunt generali, de unde amu totu cuventulu de a crede, cumca in intentiune au trebuitu sei jaca aducerea unui proiectu de lege generalu, care se se estinda preste tóta tiér'a, respective preste partile cele paduróse ale tiei, unde unui asemenea proiectu de lege dupa impregiurarile locali i se va deschide terenu de aplicare. —

Este dreptu domniloru! si nu 'mi potu supprime simtiementulu ce me silesce la o marturisire sincera, si adeca la aceea marturisire, ca de cumva se póte luá in patri'a nóstra caus'a paduriloru de o cauza ponderósa preste totu, apoi este ca pentru-cei ce se ocupa cu pomenitulu negotiu, nu numai

ponderósa, ci chiar' o adeverata cestiune de vietia, pentru-ca acesti ómeni intr'unu numeru fórte mare locuindu comunele: Albacu, Scarisior'a, Négr'a, Vidr'a de susu, Vidr'a de josu, Ponorelu, Secatur'a, Certege, Campeni (Topanfalva), Bistr'a, Sohodolu, din muntii apuseni ai Transilvaniei si ne avendu pamentu destulu, da chiar' si celu pucinu pentru asprimea climatei fiindu neroditoriu, de candu esista — si pana in dioa de adi pentru sustinerea vietii loru sunt avisati numai si singuru la padure, din care prelucrandu si pregatindu'si obiectele de negotiu le depórta, si cu gre sudóre 'si castiga hrana vietiei. — Plute, scanduri, sindili, cerouri, vase (ciubere, doniti, tóne seu ghióbe, si cadi de totu soiulu) fiindu obiectulu industriei loru de mare predilectiune, crescu cu ea din pruncia, asia catu nu esista unulu care se nu fie maiestru de plinu si istetiu; — iar' apoi vasele asia lucrate le depórta in tóte partile, cá unu negotiu de vendiare incarcatu pe cai, si unii maj cu stare de intre ei si cu carutia. — Nu esista unu unghiu in tóta tiara nóstra, despre care daca i intrebá cineva unde au fostu, dicu ca au fostu in Ardélu, cá candu ei ar' fi din alta provincia, — nu esista dicu unu unghiu unde se nu fia cunoscute vasele din muntii apuseni, ba se póte dice ca ei sustienú concurenti'a din tóta tiér'a, afara de aceea strabatu in vecina Ungari'a in lungu si in latu pana din susu de Pest'a, Silvani'a, Maramurssiulu, Banatulu Temesianu pana pela marginele Serbiei, tóte acestea sunt locuri calcate de asia numitii „Moti“ si provideute cu productele loru, — producte care se scie ca lipsa loru o simte tóte cas'a, fia mica a unui tieranu simplu, ori fia catu de mare a unui patricianu de prim'a categoria, ca fora de acele producte nu potu fi, — pentru aceea se póte dice ca in viati'a comuna sunt de lipsa cá pana de tóte dilele. —

In tempurile mai vechi si anume pana cam pe la a. 1800 tóte padurile aflatóre in teritoriulu acestoru comune fiindu comunali se folosea de respectivii locuitori fora picu de restringere, nu numa, ci antistia comunale exercita dreptulu de a conferi unuia si altuia din ele, mai alesu succrescentieloru de familia din comuna, precum si altoru straini cu dreptu perenale irevocaveru, precum o dovedescu aceasta multe documente colationali in origine, ce esista si adi in manile respectiviloru. —

Cam de pe la timpulu atinsu incependu a se constringe atatu comunele catu si privatii, au suferitu ceva dreptulu loru celu vechiu, sórtea acestoru inse, de si din die in die deveni totu mai rea prin apasarile ei abuserile oficialiloru fisco-dominali din Campeni, totusi ea au fostu totu de suferitu pana dupa a 1848 respective pana dupa a. 1850, candu absolutismulu de feru nefacundu alegere intre rebelu si poporu credintiosu tronului, cu asemenea asprime si necrutiare au tractatu ambe partile, ba se póte dice ca uneori pe acestu din urma cu o necrutiare si mai mare, asia catu de ar' fi fostu chiar' rebelante, si o sórte mai aspra n'aru fi pututu merita.

De acésta sórte din urma avura parte si numitele comune muntene, din preuna cu tóte celelalte acolo, pentru-ca in anulu 1850—1851, deodata numai cá unu fulgeru patriunsa scirea trista, ca beneficiile trase de ei pana in a. 1848 parte neci de cumu, parte numai pre lenga unu pretiu de bani fórte mare le voru puté capatá. — O violentia cá aceasta in contr'a unui dreptu, si unu atentatu asupra esistintiei se vedea a fi cu atatu mai mare si mai periculosu, cu catu ca mediulócele de perhorescentia intrebuintiate in contr'a poporului taiasera si calea suplicarei la tronu prin aceea, ca pre barbatii lui de incredere cum au fostu renumitulu prefectu alu Aurariei si advocatu Avram Iancu cu altii lenga sene, anume cu pe Avironu Telechi, Mihailu Andreica si Dionisiu Darabantu din pricina, ca au cutezatu a si redica vocea in contr'a unei asemenea calcaru de dreptu, i au arestatu din Campeni cu militia, detienendu pe cesti din urma in Abrudu, éra pe antaiu numitulu in cetatea Alba-Iulia la inchisóre, asemenea unui rebelante, de unde apoi fiindu ca erá pré aprópe de munteni, apoi neci cauza de alu tiené nu erá, ear' de alu lasá a casa intre poporu inca nu tiené a fi consultu, l'au deportatu la Sabiiu in arestu de casa, facundu pe de alta parte veste, ca densulu ar' fi in consiliulu locotentientiale, pentru-cá se domoleasca nemultumirea poporului. — (Va urmá).

De lenga Galatiu 2/14 Aprilie 1864. Una intrebare modesta in trebi besericesci. Cu ocasiunea sinodului amu invetiatu, ca numai acelea trebue se se faca in beserica si in afacerile ei interne si externe, care sunt bune; eara bune potu fi numai acelea, care corespundu canoneloru, asiedieminteloru si prasei beserice, de carea ne tienemu. Prin acésta ne amu

aflatu si noi mireni constrinsi, a deschide codicele canónelor, dreptulu canonicu s. a. si ale studia, incatu ne érta circumstarile, in care ne aflamu. Studiulu acesta de si scurtu ne a procuratu deplina convingere, ca dieu multe se facu in beseric'a nóstra, care nu numai nu corespundu, ci contradicu deadreptulu prescri-seloru canóneloru si dateneloru besericesci, si ca tog-ma aceia, carii se provoca si apeldia mai multu la canone, le calca pe acestea mai de multe ori si mai fara sfiéala in picióre. Convingérea acésta durerósa ne indéma a conféra cu prescriésele canóneloru tóte cate vedemnu si audimu, ca se facu in beserica, si mai cu séma pe acelea, care pentru noi sunt noutati.

Una asemenea noutate in beseric'a nóstra arde-léna gr.-resariténa a fostu si este inca aceea, ce ne a inpartasitu Nr. 24 alu „Gazetei“ din 25 Marte a. c., cum-ca in 3 Aprilie c. n. s'a chirotonitu parintele protosingelu Ioane Popazu cá archimandritu.

Marturismu, ca pe noi ne a frapatu noutatea acésta si mai antaiu ne a causatu o nespusa perple-sitate dis'a „protosengelulu“ Popazu, deorece noi numai pe unu Popazu cunosceamu in clerulu nostru si adeca pe preavredniculu protopopu I. alu Brasio-vului, si numai atunci ne puturamu orienta, candu amu auditu, ca acelu prea vrednicu protopopu cu cateva di-le mai inainte calugarinduse cu camilafé'a a capatatu si alta titulatura, cu carea noi ardeleni nu fuseramu si nu prea suntemu dedati, neci ca ne vomu deda prea usioru. Dupa scaparea de perplezitatea, in carea cadu-ramu, ni se redicá intrebarea: pentru-ce s'au fa-cutu acestea cu susu laudatulu protopopu? Respuusu potrivit la acésta nu ne puturamu procura pana candu amu datu de carticic'a intitulata: „Pro-iectu de unu regulamentu pentru organisarea trebiloru besericesci etc. prin Andreiu bar. de Siagun'a, episco-pulu besericeii gr.-or. din Ardélu;“ pana nu cetiramu § 100 din carticic'a acésta, care ne spune limpede si curatu, ca episcopulu „trebue se fia din tag-ma monachale;“ ar' canonele besericesci contra-dicu cuprinsului susu-citatului §. N'a fostu dar' lipsa a se face ceea ce s'a facutu cu prea stimatulu nostru protopopu. Audimu cu placere, ca asemenea cercari au facutu mai multi membrii ai sinodului de abea inchie-iatu si au demonstratu in acela, cu canónele in mana, ca susu atinsulu § nu e basatu pe adeveru, pentru-ca nu trebue se fia episcopulu din tagma monachale, din carea caus'a si cadu incisulu acesta alu §-lui.

Acumu intrebarea nóstra modesta merge intr'a-colo:

Óre, dupa impregiurarile besericeii nó-stre gr.-res. ardeléne — carea beserica nu are neci una monastire si prin urmare neci una ceata calugarésca, póte episcopulu ei face candu voiesce si pe cine voiesce archi-mandritu?

Reposatulu nostru episcopu Moga — neavendu odata ce lucra — inca s'a apucatu si a facutu archi-mandritu pe unu bietu de preotu din Ludosiu, carele adeveratu ca nu scia elu pré multe — dar' prin da-niile sale in interesulu scólei isi facuse merite atra-gatóre de atentiunea publica.

Lucrulu acesta alu episcopului Mog'a s'a talma-citu la anulu Domnului 1847/8 de catra unu barbatu besericescu canonicu, de ilegalu si anticanon-icu, afirmanduse si demustranduse din partea cano-nistului nostru, ca archimandritu se póte face numai anumítu pentru cutare monastire si ca epis-copulu numai pe acela 'lu póte face séu santi de archimandritu, pe carele l'a alesu colegiulu calu-gariloru acestei monastiri.

Acestu asertu alu canonicului si pracs'a acésta monastirésca — ca in canónele sinodeloru ecumenice

si particulari neci de numele archimandritu n'amu pu-tutu si nu putemu da — le aflamu justificate si in asia disulu „dreptu canonicu alu besericeii res. etc. întoc-mitu“ de Esc. S'a episcopulu nostru Andreiu bar. de Siagun'a, tiparitu in Sabiiu la an. 1854 f. 87, § 60 unde se dice:

„Archi insemnéza pe celu dintaiu, ér' man-dritu insemnéza turma, adeca archimandritu insem-néza celu dintaiu alu turmei. Archimandritulu nu se asiedia dupe verst'a aniloru in calugarie, ci dupe in-susiri persónele, adica pe carele **calugarii ilu cunoscu** de unu barbatu intieptu, invatiatu in le-ge, in podobitu cu fapte bune si vrednicu de ocarmuire si harnicu de a sustiné rondalu celu bunu in **mo-nastire**.

„Pe archimandritulu alesu ilu santiesce episco-pulu prin chirotésie si porta crucea pe peptu dupa obi-eciulu celu vechiu alu besericeii, si porta si nabeder-nitia; si are dreptu a sfinti cetitori in monastirea s'a.“

Din tóte acésta ni se mai obrudu urmatorele in-trebari modeste:

1. Carea e monastirea parintelui archimandritu Popazu?

2. Carii calugari l'au alesu de archimandritu si de órece „archimandritu“ insemnéza celu dintaiu alu turmei, si parintelui archimandritu i s'a disu — precum ni se spune de catra aceia, carii au fostu de facia — dupa sfintire in audiulu tuturoru formul'a asta: „Eata s'a facutu robulu lui Dumnedieu protosingelulu Ioanu, archimandritu alu besericeii eparchiale“; prin ur-mare beseric'a eparchiale e turma,

3. cine e acumu celu dintaiu alu besericeii epar-chiale, (adeca alu turmei acesteia), episcopulu seu archimandritulu?

Noi nu ne putemu da aici respuusu indestulitoriu in tóta privintia, ci ne vedemu siliti a secunda ca-nonistului nostru prementionatu — care a inputatu e-piscopului Mog'a ilegalitatea, ca a facutu unu archiman-dritu — si a dice si noi cu densulu si cu durere din inima, ca unu astufeliu de archimandritu e ilegalu si anticanonicu.

Incatu se atinge lucrulu de person'a parintelui archimandritu Popazu: suntemu datori adeverului a marturisi, ca — deaca Preacuviosia sa se afla prin aceasta inaintatu, se afla remuneratu — apoi meritele densului bisericesci, scolarie si nationale suntu asia de multe si mari, incatu acelea ne facu, cá de astadata si in impregiurarile nostre presente pentru densulu — dar numai pentru densulu, pentru unu Po-pazu — se privimu exceptiunea de la regula generale de acceptavera, se ne bucuramu cu nemunerati altii, ca tandem aliquando si au aflatu 'si meritele acestui roru barbatu recunoscintia, si se ne esprimamu numai dorintia, care ne e totu deodata si credintia, ca prea-cuviosia sa si cá archimandritu va fi barbatulu biseri-ceii, alu concordiei, carele a fostu si cá protopopu.!

Deci precump se vede, persona grata tuturoru pentru meritele ei nearu face se uitamu ilegalitatea si anticanonicitatea faptei sevirsite cu elu, si neamu linisci, deaca nu ne amu teme de urmari de totu nepla-cute, prelesne provenitóre din aceasta ilegalitate si anticanonicitate. Se suna adeca si pela noi, ca aceea ce s'a intemplatu in dilele trecute in parintele Popazu, va se se intemple dor in celu mai scurtu timpu si cu altulu carele nici intr'una privintia, nu se póte asemena celuia, séu cu alte cuvinte: ca archimandritulu de feliu lu acesta aru fi de a se repeti peste pucinu timpu.

Noi marturismu, ca nu aflamu justficarea unei asemenea repetiri nici in canone, nici in impregiurarile nostre de facia, si candu s'ar face o astufeliu de repe-tire, ar trebui se credemu, ca sa facutu numai si sin-guru spre indestulirea ambitiunei séu fuduliei unuia

séu altuia din cleru, ce nu putem concedea cá putinciosu, candu cugetamu, astufeliu de nesuintie ale unuia seu altuia din cleru, cá inpingatore deadreptulu in san-tele cánone, nu numai nu'si voru afla partinitoriu in capulu bisericeii nóstre, — care e chematu si datoriu mai multu cá ori care altu membru alu ei, a padi nevatamata, ba ne attinsa santieni'a legiloru bisericeii — ci dincontra voru fi respinse de catra densulu cu tóta energi'a de barbatu. Pentru aceea nici c'a vremu a da crediementu famei, carea nea spariatu cu posibil'a repetire a archimandritaritulni.

Deaca inse incontra asceptarei nostre totusi s'aru intempla o astufeliu de repetire, amu fi siliti cu adenca durere a declara de abusu si a striga seversitoriu ei „patere legem, quam ipse fecisti“! si cand ne aru mai pomeni de canone, de asiedimintele si prass'a biserecii, ai dice acelui: „Doftore! vindeca-te pre tine mai antaiu“ si nu ne clati in credintia prin insusi faptele tale!

J. M.

Cronica esterna.

Conferintiele dela Londonu s'au inceputu in 25, cum scrie telegramulu de mai diosu, si se póte, ca se voru preface si intr'unu congressu europénu, dupa cum vré Franci'a si nu se opune neoi Angli'a.

Garibaldi de una data a si parasitu Angli'a si a mersu de-a dreptulu ér' la Caprer'a, urmatu de filii sei si de ducele englesu de Sutherland. Dupa ce nu numai poporul pe strate, poporimea din Cithy, tóte clasele si cercurile mici si mari ale aristocratiei, ci si barbati de cabinetu iau facutu onorurile, onori demne de unu suveranu, in parlamentu i se mai dede locu lenga tronulu reginei, si unu ministru intrerupendu siedinti'a parlamentara l'a salutatu, ba ce e mai multu si principele de Walles, urmatoriu rege alu Angliei, ia facutu visita. — Asta primire a fostu unu feliu de demonstratiune facuta cu scopu inaintea conferintieloru, cu tóte, ca Mr. Gladstone in parlamentu, in cas'a de diosu se incórdà a dovedi, ca a fostu numai una visita de a multimi Angliei pentru simpati'a arata ca tra liberarea Italiei. — Diurnalele inse credu, ca influinti'a Franciei a casionatu grabnic'a acésta calatoria a lui Garibaldi la Caprer'a. — De altumintrelea decursulu conferintieloru dela Londonu ne va face lumina, déca s'a reintrupatu sant'a aliantia, si déca ea va pasi pe drumulu ei ca tra sudu si ca tra orientu, séu déca poterile apusane voru mai luá una lupta in contr'a tendintieloru ei eventuali. Mai multe indesiertu am vorbi despre situatiune. —

Telegrame din „H. Z.“: Vien'a 26 Aprile. „W. Z.“ in partea s'a oficiósa raportésa, cum-ca Maiestatea S'a imperatulu cu pré inalta resolutiune din 22 Aprile a benevoitu a demandá reinceperea pertractariloru dietei transilvane pentru 23 Maiu

Londonu 26 Aprile. Conferinti'a diplomatica alese presiedinte cu unanimitate pe L. Russell. Cestiunea armistareii remase neresolvata. Conferintiele póte se voru tiené de dóue ori pe septemana.

Toulonu (in Franci'a lenga Marsili'a in marea mediterana) 25 Aprile. Trei nave de linea si una corveta au pornitu la Tunis (in Afric'a) unde rescól'a durésa. Una Faime spune, ca pe Beifulu de Tunis l'au datu diosu de pe tron.

Bistriti'a 26 Aprile. Vararenii (alias neposenii) au aratu eri pe teritoriulu Pinticului si Dumitrei (!??) si au puscatu asupr'a pinticeniloru; pinticeni inca au puscatu.

(Telegramu totu alui „H. Z.“)

Telegramulu Romanului: Giurgiu 13 Apr. Adi a sositu in portu unu bastimentu din Austri'a cu vreo suta familii, si se mai astépta dóue. Aceste colonii se dice, oa le aduce Wertheimer, poreclitu Doctoru si compani'a, spre a le colonisa in Stanesci séu Mica pe domenulu statului. Ion Stanculescu. (Acésta mosia este a lui Manolache Lahovari, deputatu orasiului Giurgiului. Not'a Red.)

TELEGRAMU. Bucuresci 27. sositu in Brasiovu in 28 Aprile. Guvernulu a prezentatu camerei unu proiectu fórté liberalu de legea electorala si prorogà camer'a pana in 14 Maiu. Eri se facura manifestatiunei publice in contr'a votulu de incredere datu ministerului; astadi inse se

oeti mesagiulu, care anuntià prorogatiunea sesiunei, si se primi cu aclamatiuni calduróse ale publiculu pentru Principele. Mari'a S'a pléca mane in Moldavi'a.

Altu Telegramu. Bucuresci 28 sositu in 29 Aprile. Un'a manifestatiune imposanta se preparà de corporatiunile comerciale, profesori si de poporu eri séra, spre a saluta pe principele, pentru legea electorala. Multimea cea mare reunita se imprastià indata la invitatiunea auctoritatiloru. —

— Bucuresci 30 Apr. Calatori'a principelui dela Bucuresci pana la Iassi a fostu urmata de manifestari de bucurie pentru legea rurala si electorala. Principele Cuza recomandà prin cetati si sate incredere, linistita si patientia. —

Va se dica Domnulu a amanatu camer'a pana in 14/2 Maiu, pe candu ér' e convocata si nu vrù a primi demisiunea, ce sio dedese ministerulu dupa blamu. —

Nr. 10505 1864.

CONCURSU.

La dóue din cele patru clase nou radicate ale scólei reali inferiori la scól'a principale elementare din Gyergyó-Sz.-Miklosiu cerculu Csikolui in Transilvani'a, create cu emisulu imper. ddo. Oct. 21-a a. 1863 pe spesele erariului, sunt 3 posturi de invatiatori a se asedia si ad. celu de antaiu cu 750, siepte sute cincideci fiorini, alu doilea cu 650, siepe sute cincideci, si al treilea 600, siepe sute fiorini v. a. pe anu, dintre cari invatiatori celu d'antaiu este cu deregetoria de directiune insarcinatu, pentru care obligatiune i se promite o remuneratiune de 105 fl. una suta si 5 fiorini v. a.

Competitorii pentru unulu dintre cele trei posturi au a produce a-fara de atestatele scolastice, in sensulu mandatulu ministerului de cultu din 24 Aprilie 1853 (R. G. B. ea 1853 Nr. 76 facia 347) si dovedirea, ca au pusu esamenele din obiectele de invetiamentu inaintea comisiunei competente — si sciinti'a limbelor patriei, mai vertosu a limbei ungare.

Competitorii la aceste posturi au a 'si tramite suplicele bine documentate la acestu guvernii reg., séu decumva ar' fi in servitiu publicu, prin deregatoriile competente, pana in 20 Maiu a. c. candu decurge terminulu.

Sibiu 6 Aprilie 1864.

2—3

Dela guvernulu reg. Transilvanu.

12508—1864.

Escriere de concursu.

Spre implinirea catedrei profesionale la academi'a juridica reg. din Clusiu pentru „dreptulu istoricu transilvanu si pentru dreptulu privatu ungurescu si sasescu,“ care a devenitu vacante si cu care è inpreunatu, pentru casulu candu se ar' denumi unu profesoriu ordinariu, unu salariu anuale de 1050 fl. cu dreptulu de inaintare la 1260 si 1470 fl. v. a. dupa fia care diece ani de servitiu cá profesorulu ord. publicu, si unu pausialu din didactru de 105 fl. v. a. pre anu, ér' déca se ar' denumi unu profesorulu extraordinariu, unu salariu anuale de 630—945 fl. si unu pausialu de 52 fl. 50 cr. pe anu. —

Voitorii de a concurge au se-si predè cererile loru indreptate ca tra guberniulu reg. directorelui academiiei juridice din Clusiu, c. r. consiliariu de apelatiune in pensiune D. Paul de Istvánffy, pana in 4 Iunie a. c. si inca de voru fi aplicati la unu institutu de invetiamentu prin directoratulu respectivu, — ér' déca voru fi standu in verunu altu servitiu publicu, prin auctoritatea sie-si preposita, — ér' de altu-mintrelea de a dreptulu, — si au se documentedia in cererile sale, etatea, starea, relegiunea, portarea morale si politica, absolvirea studiiloru, depunerea ver' unui doctoratu, séu a asemenelor de concursu, ori scrierea si edarea a ver' unui opu literariu, mai incolo aplicarea de pana acum in statulu profesionale séu in servitiulu publicu, si deosebitu cunoscinti'a limbelor.

Mai incolo au de a se esprimá apriatu in cererile loru, ca in care limb'a sunt densii in stare de a predá obiectele respective de invetiamentu, — si in fine ca primire-ar' densii si numai unu postu de profesorulu extraordinariu?

Din siedinti'a reg. guberniu alu marelui principat Transilvania 1—3 tienuta la Sabiiu in 20 Aprile 1864.

Cursurile la bursa in 29. Apriliu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 44 cr. v.
Augsburg	—	—	113 „ 25 „
London	—	—	114 „ 10 „
Imprumutulu nationalu	—	—	79 „ 90 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 30 „
Actiile bancului	—	—	774 „ — „
„ creditulu	—	—	192 „ 40 „

Obligatii desarcinarii pamentulu in 25. Apriliu 1864:
Bani 71·50 — Marfa 71·70